

Lannoitelainsäädännön uudistus

Yleistä lannoitevalmisteiden sääntelystä - nykytilanne

- EU-asetus (EY) 2003/2003
 - sellaisenaan voimassa olevaa teknistä sääntelyä
 - kattaa suurimman osan epäorgaanisia lannoitteista ja kalkitusaineista
 - helpottaa asetuksen piirissä olevien tuotteiden markkinointia jäsenmaiden välillä
- Kansallinen lannoitevalmistelaki (539/2006)
 - kattaa EY-asetuksen ulkopuolelle jäävien lannoitteiden ja kalkitusaineiden lisäksi orgaaniset lannoitteet, mikrobivalmisteet, maanparannusaineet ja kasvualustat
 - kansallisia tuotteita voidaan saattaa markkinoille toisessa jäsenvaltiossa vastavuoroisen tunnustamisen kautta

Yleistä lannoitevalmisteiden sääntelystä – 16.7.2022 ->

- EU:n lannoitevalmisteasetuksen (2019/1009) soveltaminen alkaa 16.7.2022
 - korvaa asetuksen 2003/2003
 - kattaa lannoitteet, kalkitusaineet, maanparannusaineet, kasvualustat ja biostimulantit sekä edellä mainittujen lannoitevalmisteiden mekaaniset seokset
- Uusi kansallinen lannoitelaki
 - Korvaa lannoitevalmistelain
 - Sisältää EU:n lannoitevalmisteasetuksen edellyttämän toimeenpanon
 - ilmoittamisesta vastaava viranomainen, ilmoitetut laitokset, asetuksen rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset
 - voidaan lisäksi rajoittaa esim. ravinteiden käyttöä
 - Voidaan luoda sääntelyä paikallisesti muodostuville jätejakeille

Muu sääntely

- EU-asetus (2019/1020) markkina- ja tuotteen vaatimustenmukaisuudesta
 - koskee 70 eri EU:n tuotesäädöstä, joista suurin osa on direktiivejä, muutama asetus
 - Koskee EU-lannoitevalmisteita markkina- ja tuotteen vaatimustenmukaisuuden osalta
 - Soveltaminen alkaa 16.7.2021
- Laki eräiden tuotteiden markkina- ja tuotteen vaatimustenmukaisuudesta (1137/2016)
 - Horisontaalilaki, joka täydentää markkina- ja tuotteen vaatimustenmukaisuus-asetusta
 - Säädökset toimivaltaisista viranomaisista, tuoteyhteyspisteestä, valvonnan järjestämisestä ja toimenpiteistä
 - Kattaisi myös kansallisten lannoitevalmisteiden markkina- ja tuotteen vaatimustenmukaisuuden
 - Seuraamukset substanssilaisissa (lannoitelaki)

Muu sääntely

- Jättedirektiivi ja jätelaki
 - Jätteet
 - Sivutuotteet
 - Jätteeksi luokittelun päätyminen (EoW)
- Puhdistamolietedirektiivi
- REACH-asetus
- Sivutuoteasetus

Lannoitelaki

- I luku - yleiset säännökset
- II luku - lannoitevalmisteita koskevat säännökset
- III luku - toiminnan harjoittamista koskevat vaatimukset
- IV luku - vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset
- V luku - viranomaiset ja niiden tehtävät
- VI luku - valvonta
- VII luku - hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset
- VIII luku - erinäiset säännökset

I - Yleiset säännökset

- Tavoitteena olisi edistää laadukkaiden ja turvallisten lannoitevalmisteiden tarjontaa sekä lannoitevalmisteiksi tai niiden raaka-aineiksi soveltuvien sivutuotteiden ja jätteiden hyötykäyttöä sekä varmistaa tarvittavien tietojen antaminen lannoitevalmisteista niiden käyttäjille
- Soveltamisalaan lisättäisiin käsittelemättömän lannan käyttö
- EU:n lannoitevalmisteasetusta täydentäen säädeltäisiin vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja nimeämisestä, asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista sekä käytöstä.
- Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät edelleen tutkimuslaitoksissa tehtävät kokeet ja lannoitevalmisteiden transitoliikenne

I – Yleiset säännökset

- Suhde eräisiin säännöksiin
 - EU-lannoitevalmisteiden markkinavalvonnasta ja rajavalvonnasta säädetään markkinavalvonta-asetuksessa ja asetuksen täydentämisestä ja toimeenpanosta eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa. Laki ulotettaisiin koskemaan myös kansallisten lannoitevalmisteiden markkinavalvontaa.
 - Vastavuoroisesta tunnustamisesta annettu asetus, REACH-asetus, kemikaalilaki, räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä annettu laki, geenitekniikkalaki, terveydensuojelulaki, ympäristönsuojelulaki, jätelaki, maa-aineslaki, kasvinterveyslaki, eläimistä saatavista sivutuotteista annettu laki jne.
- Määritelmät yhdenmukaistettaisiin EU-asetusten kanssa
 - Lannoitevalmiste olisi yleistermi; EU-lannoitevalmiste, kansallinen lannoitevalmiste
 - Uutena termeinä määriteltäisiin lannoitevalmisteiden mekaaninen seos, eläimistä saatava sivutuote, sivutuote, jäte, biostimulantti, asettaminen saataville markkinoille, valmistaja, talouden toimija ja jakelija

II - lannoitevalmisteita koskevat säännökset

- Lannoitevalmisteiden tulisi olla EU-lannoitevalmisteasetuksen tai lannoitelain mukaisia. Lisäksi markkinoilla olisi vastavuoroisen tunnustamisen perusteella asetettuja lannoitevalmisteita.
- Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä lannoitevalmisteiden ja niiden raaka-aineiden laadusta, käsittelystä, käytöstä ja varastoinnista.
- Asetuksella annettaisiin lisäksi tarkempia säännöksiä käsittelemättömän lannan käytöstä.

II - lannoitevalmisteita koskevat säännökset

- Lannoitevalmisteesta on annettava kirjallisesti tiedot sen
 - lannoitevalmistetyypistä tai –tyypeistä, jos kyseessä on mekaaninen seos,
 - määrästä,
 - ominaisuuksista,
 - käyttö- ja varastointiohjeesta,
 - ainesosista,
 - erätunnisteesta sekä
 - valmistajasta tai maahantuojasta.
- Asetuksella annettaisiin tarkempia tietoja tuotekohtaisista merkintävaatimuksista, ilmoitustavasta ja lannoitevalmisteen ominaisuuksien sallituista poikkeamista

II - lannoitevalmisteita koskevat säännökset

- Lannoitevalmisteista annettavia tietoja koskevat yleiset vaatimukset
 - Koskee muita lannoitevalmisteesta annettavia tietoja
 - Ei saa johtaa käyttäjää harhaan
 - Tietojen on oltava tarkistettavissa
 - Ei saa esittää väitteitä, jollei näissä väitteissä viitata lainsäädäntöön tai selkeästi yksilöityihin standardeihin tai järjestelmiin, joiden mukainen lannoitevalmiste on
 - Ei saa esittää väitteitä siitä, että lannoitevalmiste ehkäisee tai hoitaa kasvitauteja tai suojelee kasveja haitallisilta organismeilta
- Tavoitteena sekä ehkäistä harhaanjohtavaa markkinointia että antaa viranomaisille paremmat keinot valvoa ja puuttua siihen

II - lannoitevalmisteita koskevat säännökset

- Lannoitelaki ei sisältäisi edelleenkään vaatimusta pakkaamisesta
 - Huomioitava kuitenkin sivutuoteasetuksen ja EU:n lannoitevalmisteasetuksen vaatimukset
 - Jos tuote pakataan, niin se on suljettava tiiviisti ja sellaisella tavalla tai välineellä, että pakkausta avattaessa kiinnitys, kiinnityssulkija tai itse pakkaus vaurioituu korjauskelvottomaksi
 - Pakkausvaatimuksista poistettaisiin myös pakkauksen enimmäiskoko
- Ruokavirastolle annettaisiin mahdollisuus antaa tilapäinen määräys, jolla kielletään lannoitevalmisteen valmistus, markkinoille saattaminen, käyttö, tuonti tai vienti taikka rajoittaa niitä, jos on perusteltua syytä olettaa, että lannoitevalmiste voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, kasvien terveydelle taikka ympäristölle.

III - toiminnan harjoittamista koskevat vaatimukset

- Talouden toimijan luotettavuus
 - Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että talouden toimijan tulee olla luotettava.
- Toimija ei olisi luotettava, jos hän on:
 - toimija on kuluvan tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana toiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta lannoitevalmisteiden turvallisuuden varmistamista ja lannoitevalmistesäännösten noudattamista kohtaan
 - toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen
 - toimijalla on maksukykyyn nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin
- Ruokavirasto voi toimijan luotettavuuden selvittämiseksi pyytää toimijasta Harmaan talouden selvityksiköltä velvoitteidenhoitoselvityksen

III - toiminnan harjoittamista koskevat vaatimukset

- Tasapuolisen kilpailun sekä harmaan talouden torjunnan kannalta on tärkeää, että alalla toimivat yritykset hoitavat sekä velvoitteensa kuluttajia ja muita toimijoita kohtaan, että myös lakisääteiset velvoitteensa.
- Luotettavuuden selvittäminen ei yleensä olisi tarpeen, jos toimijan ja sen vastuuhenkilöiden toiminta on ollut usean vuoden ajan vakiintunutta eikä ole muutoinkaan herännyt syytä epäillä näiden luotettavuutta.
- Toimijan luotettavuutta arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota laiminlyönnin toistuvuuteen ja euromääräiseen suuruuteen, mikäli tämä on mitattavissa. Esimerkiksi yksittäiset, unohdukseen tai huolimattomuuteen rinnastuvat ilmoituslaiminlyönnit tai rahamäärältään pienet maksulaiminlyönnit eivät yleensä osoittaisi toimijaa epäluotettavaksi. Toimijaa ei tulisi pitää epäluotettavana myöskään, jos esimerkiksi verovelasta on tehty maksusuunnitelma ja sen ehtoja noudatetaan.

III - toiminnan harjoittamista koskevat vaatimukset

- Ennakkolupaa koskeva hakemus
 - Lannoitevalmisteiden asettaminen saataville markkinoilla edellyttää Ruokaviraston myöntämää ennakkolupaa
 - Pykälässä säädettäisiin hakemuksen sisällöstä ja luvan myöntämisen perusteista
- Toiminnan järjestäminen ja ilmoitusvelvollisuus säilyisivät entisellään
- Tiedoston pitämistä ja jäljitettävyyttä koskevat vaatimukset
 - Pykälään lisättäisiin kirjanpitovaatimus myös lannoitevalmisteiden ammattikäytössä fosforin, seleenin ja kadmiumin osalta
 - Asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset tiedostojen sisällöstä ja järjestämisestä.
- Ehdotettu laatujärjestelmä vastaisi nykyistä omavalvontavelvollisuutta

III - toiminnan harjoittamista koskevat vaatimukset

- Koe- ja tutkimustoiminta
 - Ruokavirasto voi myöntää luvan muualla kuin tutkimuslaitoksissa suoritettaviin tutkimus- ja kehitystarkoituksiin suoritettaviin kokeisiin, jotka edellyttävät lannoitevalmisteen, joka ei ole EU:n lannoitevalmisteasetuksen tai lannoitelain tai sen nojalla annettujen säädösten mukainen tai asetettu saataville markkinoilla vastavuoroisen tunnustamisen perusteella, levittämistä ympäristöön.
 - Pykälä sisältäisi säännökset hakemuksen sisällöstä, luvan myöntämisen edellytyksistä, kokeen keskeyttämisen edellytyksistä sekä luvan peruuttamisesta.

IV - vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset

- EU:n lannoitevalmisteasetuksen edellyttämää toimeenpanoa
- Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisesta sekä hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaava viranomainen olisi Ruokavirasto
- Luvussa säädettäisiin myös Ilmoitetun vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksen hyväksymistä koskevasta hakemuksesta sekä Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymisestä.
- Hyväksymisen rajaamisesta ja peruuttamisesta säädetään EU:n lannoitevalmisteasetuksen 30 artiklassa

V - viranomaiset ja niiden tehtävät

- Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Tulli ja Valtuutetut tarkastajat
- Ulkopuoliset asiantuntijat
 - Ruokavirastolla olisi oikeus käyttää apunaan ulkopuolisia asiantuntijoita lannoitevalmisteiden ja EU-lannoitevalmisteiden vaatimustenmukaisuuden tutkinnassa, testaamisessa ja arvioimisessa.
 - Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys.
- Hyväksytyt laboratoriot pykälä poistuu
 - Eläimistä saatavien sivutuotteiden osalta vaatimus sivutuotelaisissa

VI - valvonta

- Lannoitevalmisteita on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti
- Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valvonnan järjestämisestä
- Ennakkoilmoitus
 - Talouden toimijan on ilmoitettava Euroopan unionin ulkopuolelta tuotavasta lannoitevalmisteesta ennen erän vastaanottamista Ruokavirastolle mahdollista näytteenottoa varten
 - Pykälässä säädettäisiin ilmoituksessa annettavista tiedoista
 - Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin siitä, mitä tietoja lannoitevalmisteita sisältävästä erästä on ilmoitettava sekä siitä, milloin ja miten ennakkoilmoitus on tehtävä

VI - valvonta

- Ruokavirasto laatisi edelleen vuosittain suunnitelman valvonnan järjestämiseksi sekä raportin valvonnan toteutumisesta.
- Tarkastusoikeus
 - Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan oikeudesta tehdä virallisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia. Pykälä vastaisi voimassaolevia säännöksiä.
- Tiedonsaantioikeus
 - Tiedonsaantioikeuteen lisättäisiin viranomaisen oikeus saada tietoja talouden toimijan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä luotettavuuden selvittämiseksi.
 - Ruokavirastolla olisi myös oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi EU:n lannoitevalmisteasetuksen 34 artiklassa tarkoitetut välttämättömät tiedot sellaiselta ilmoitetulta vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitokselta, jota EU:n lannoitevalmisteasetuksessa säädetyt velvoitteet koskevat.

VI - valvonta

- Ruokavirastolla säilyisi mahdollisuus allekirjoittaa lain mukaiset päätökset ja siihen liittyvät asiakirjat koneellisesti – koneellinen allekirjoitus
- Valvontarekisteriin sovellettaisiin lähtökohtaisesti ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (HE 262/2020).
 - Korvaa Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008)
 - Pykälä sisältäisi valvontarekisteriin merkittävät tiedot sekä määräajan rekisteristä poistolle, siitä kun toimija on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta tai toiminta on loppunut.
- Valvontaviranomaisen tiedonantovelvollisuus
 - Pykälässä säädettäisiin muun muassa valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan velvollisuudesta tiedottaa mahdollisesta lannoitevalmisteen tai sen raaka-aineen käytöstä ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle taikka ympäristölle aiheutuvasta vaarasta toimivaltaiselle ympäristö-, elintarvike-, eläinlääkintä-, terveydensuojelu-, pelastus- tai poliisiviranomaisille vaaran luonteesta riippuen.

VII - hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

- Seuraamusmaksu
 - Lakiin on myös suunniteltu lisättäväksi Ruokavirastolle mahdollisuus määrätä talouden toimijalle seuraamusmaksu. Seuraamusmaksun suuruus vaihtelisi välillä 300-5000 euroa.
 - Pykälässä yksilöitäisiin ne velvollisuudet, joiden rikkomisesta seuraamusmaksu voitaisiin määrätä.
 - Maksun soveltamisen piiriin tulisi laiminlyöntejä, joiden toteen näyttäminen olisi yksinkertaista eikä vaatisi tutkinnallisia toimia.
 - Seuraamusmaksu voitaisiin määrätä silloin, jos toimijan tuottamus on ollut vähäisempää kuin lannoitelakirikkomuksen edellyttämä tahallisuus tai törkeä tuottamus.
 - Seuraamusmaksuilla pystyttäisiin puuttumaan yleisimpiin puutteisiin tai menettelyihin, joita valvonnassa havaitaan. Kaikkien puutteiden osalta ei seuraamusmaksua kuitenkaan määrättäisi vaan hallinnollisen seuraamuksen käyttöön vaikuttaisi käytännössä toimijan menettelyn vakavuus, tahallisuus ja toistuvuus.
 - Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta vastaisi Oikeusrekisterikeskus ja maksu määrättäisiin maksettavaksi valtiolle.

VII - hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

- Määräys
 - Jos talouden toimija ei noudata EU:n lannoitevalmisteasetusta tai lannoitelakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai lannoitevalmiste ei täytä EU:n lannoitevalmisteasetuksen tai lannoitelain tai sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia, valvontaviranomainen voisi määrätä talouden toimijan asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan kyseinen vaatimustenvastaisuus.
 - Pykälä vastaisi voimassaolevia säännöksiä.
- Kielto
 - Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen antamasta kiellosta. Kielto voisi koskea valmistusta, käsittelyä, markkinoille saattamista, käyttöä, kuljetusta tai maahantuontia. Pykälässä lueteltaisiin kiellon edellytykset.
 - Kielto annettaisiin määräaikaisena, jos sen epäkohta on mahdollista poistaa.
 - Tullin antamasta kiellosta säädettäisiin markkinavalvontalaissa.
 - Pykälä vastaisi pääosin voimassaolevia säännöksiä.

VII - hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

- Rekisteröinnin keskeyttäminen ja peruuttaminen
 - Ruokavirasto voisi keskeyttää tai peruuttaa toimijan rekisteröinnin, jos toimija ei enää ole luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava, eikä toimija ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut laiminlyöntiä. Pykälä olisi uusi.
- Uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen
 - Pykälä täydentäisi lannoitevalmisteelle määrättyä kieltoa ja vastaa voimassa olevia säännöksiä.
- Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka
 - Ruokavirasto voisi tehostaa määräystä, kieltoa tai uudelleen käsittelyä, hävittämistä ja palauttamista lähtömaahan koskevaa määräystä uhkasakolla tai teettämis- tai keskeytysuhalla. Vastaisi sisällöltään voimassa olevia säännöksiä.
- Rangaistussäännös (lannoitelakirikkomus) vastaisi voimassa olevia säännöksiä

VIII - erinäiset säännökset

- Valtion viranomaisen suoritteista perittävät maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa, vastaisi voimassaolevia säännöksiä
- Vahingonkorvausvelvollisuus vastaisi voimassaolevia säännöksiä
- Muutoksenhaku vastaisi voimassaolevia säännöksiä
- Täytäntöönpano vastaisi voimassaolevia säännöksiä
 - päätöstä olisi noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.
- Laki astuisi voimaan 16.7.2022 samalla kun EU:n lannoitevalmisteasetusta aletaan soveltamaan
- Siirtymäsäännöksissä huomioitaisiin mm. laitoshyväksynnät ja tyyppinimet

Muuta huomioitavaa esityksestä

- Lakiesityksestä on ehdotettu poistettavaksi
 - Tyyppinimet
 - Laitoshyväksyntä
 - Vaihtoehtona on rajata laitoshyväksyntä koskemaan sellaisia tuotteita, jotka eivät saa tuotestatusta
 - Eläimistä saatavia sivutuotteita koskeva laitoshyväksyntä säilyy
 - Sallitut maahantuontipaikat
- Samalla muutettaisiin
 - harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua
 - eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia
 - sakon täytäntöönpanosta annettua lakia

Eräiden tuotteiden markkina- valvonnasta annettu laki

- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkina-
valvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
- <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=3581ad23-6893-41a5-8e5d-679c1f453767>
- <https://tem.fi/hankesivu?tunnus=TEM106:00/2020>